

24 Φεβρουαρίου 1821: «Μάχου υπέρ Πίστewς και Πατρίδος». Η Προκήρυξη του Αλ. Υψηλάντη

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#) / [Σαν σήμερα για να μην ξεχνιόμαστε...](#) (ιστορικά γεγονότα & Παγκόσμιες ημέρες)

Με τη συμπλήρωση 200 ετών από την εξέγερση του Αλεξάνδρου Υψηλάντη είναι ευκαιρία να θυμηθούμε έναν από τους πρωτεργάτες της Εθνεγερσίας και αρχηγό της Φιλικής Εταιρείας. Ο Υψηλάντης πέρασε στις 22 Φεβρουαρίου 1821 τον Προύθο ποταμό και μετέβη από τα ρωσικά εδάφη στην υπό τουρκικό έλεγχο Μολδοβλαχία (Παραδουνάβιες Ηγεμονίες).

Ο "γενικός έφορος της αρχής" Αλέξανδρος Υψηλάντης υψώνει τη σημαία της Ανεξαρτησίας στην κεντρική πλατεία του Ιερού Λόφου.
Φανταστική παράσταση του V. Kaltzer (Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη)

Το σχέδιο της Φιλικής Εταιρείας ήταν να γίνει κυκλωτική κίνηση με τελικό στόχο την Κωνσταντινούπολη. Ο Πρίγκηψ Αλέξανδρος Υψηλάντης, υπασπιστής του Τσάρου και ηρωικός αξιωματικός του Ρωσικού Στρατού, ανέλαβε να ξεσηκώσει τους Έλληνες της Μολδαβίας και της Βλαχίας καθώς και τον τοπικό Ρουμανικό πληθυσμό. Η περιοχή επελέγη, διότι δεν υπήρχε πολυάριθμος τουρκικός στρατός. Οι ηγεμόνες που διορίζονταν από την υψηλή Πύλη (Σουλτάνο) ήσαν Χριστιανοί και κατά κανόνα Φαναριώτες Έλληνες. Παραλλήλως είχαν ειδοποιηθεί οι Επίσκοποι και οι πρόκριτοι της Πελοποννήσου και άλλων ελληνικών περιοχών να είναι έτοιμοι να κινηθούν στις 25 Μαρτίου, την ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Μολδοβλαχία και Πελοπόννησος θα ήταν η αρχική τανάλια που θα περιέσφιγγε τους Οθωμανούς.

Στις 24 Φεβρουαρίου 1821 ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, γόνος πλουσίας οικογενείας με καταγωγή από τον Πόντο, κήρυξε την εξέγερση των Ελλήνων στη Μολδοβλαχία. Ο τοπικός ρουμανικός πληθυσμός δεν έδειξε προθυμία για συμμετοχή και οι νεαροί Έλληνες που ακολούθησαν τον Υψηλάντη φονεύθηκαν ή αιχμαλωτίστηκαν από τους Τούρκους στο Δραγατσάνι στις 7 Ιουνίου. Από την εξέγερση εκείνη είναι χρήσιμο να κρατήσουμε στη μνήμη μας την περίφημη Προκήρυξη.

24.02.1821 από το Γενικόν Στρατόπεδον του Ιασίου ο Αλέξανδρος Υψηλάντης αποστέλλει προς τους Έλληνες μία θαυμάσια Προκήρυξη υπό τον τίτλο: «Μάχου υπέρ Πίστεως και Πατρίδος». Οι ιδεολογικοί πυλώνες του πρώτου επαναστατικού κειμένου του 1821 είναι τρεις: Ο σεβασμός στην Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη, η διαχρονική συνέχεια του Ελληνισμού από την αρχαιότητα μέχρι το 1821 και η προσήλωση στα δημοκρατικά ιδανικά και στην ανάγκη απομακρύνσεως των πάσης φύσεως τυράννων.

Ο Υψηλάντης διέρχεται τον Προύθο. Φανταστική σύνθεση του P. Von Hess, ο οποίος παρέστησε τον Υψηλάντη με στολή ιερολοχίτη (Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη)

Η Προκήρυξη της 24ης Φεβρουαρίου δηλώνει: «Να υψώσωμεν το σημείον δι'ού

πάντοτε νικώμεν! Λέγω τον Σταυρόν, και ούτω να εκδικήσωμεν την Πατρίδα και την Ορθόδοξον ημών Πίστιν από την ασεβή των ασεβών καταφρόνησιν».

Η σημαία κατά τον Υψηλάντη πρέπει να φέρει το σημείο του Χριστιανικού Σταυρού, με τη βοήθεια του οποίου οι Έλληνες πάντοτε νικούν. Και πράγματι η σημαία του είχε την εικόνα των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης με τη φράση ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ επάνω σε τρεις λωρίδες: Μία κόκκινη, μία λευκή και μία μαύρη.

Η διαχρονική πορεία του Ελληνισμού είναι παρούσα: «Ας συγκροτήσωμεν μάχην μεταξύ του Μαραθώνος και των Θερμοπυλών... Το αίμα των τυράννων είναι δεκτόν εις την σκιάν του Επαμεινώνδου Θηβαίου και του Αθηναίου Θρασυβούλου».

Η πίστη στις δημοκρατικές αξίες καταγράφεται σαφώς: «Το Έθνος συναθροιζόμενον θέλει συνάξη τους Δημογέροντάς του και εις την Ύψιστον ταύτην Βουλήν θέλουσι υπείκει όλαι μας αι πράξεις».

ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ.

Ηώρα ἤλθεν, ὦ Ἄνδρες Ἕλληνες! Πρὸ πολλοῦ οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης πολεμοῦντες ὑπὲρ τῶν ἰδίων δικαιωμάτων καὶ ἐλευθερίας αὐτῶν μᾶς προσέκαλον εἰς μέμους, αὐτοὶ καίτοι ὁποῦν ἐλαίωτοι, ἐπρόσπαθον οὐκ οὐκ δυνάμει, νᾶσ' εἰσάγω-

Οἱ ἀδελφοὶ μας καὶ φίλοι εἶναι πανταχῶς ἔτοιμοι, οἱ Σύρβοι, οἱ Σαλιᾶται, καὶ ὅλη ἡ Ἠπειρος ὀπλοφοροῦντες μᾶς πε-

μφύονται ἄς ἐνωθῶμεν λοιπὸν μὲ Ἐνθουσιασμόν! Ἡ Πατρις μᾶς προσκαλεῖ!

Ἡ Εὐρώπη προσκλήνωσα τὰς ὀφθαλμούς της εἰς ἡμᾶς ἀπορίᾳ διὰ τὴν ἀκινήθειάν μας, ἄς ἀντιχῶσι λοιπὸν ὅλα τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν ἠχρῶν τῆς Σάλπιγγος, καὶ αἱ κοιλᾶδες ἀπὸ τῶν τροματικῶν κλυγῆν τῶν Ἀρμάτων μας. Ἡ

Ἑνῶπιθ θέλει θαυμάσῃ τὰς ἀνδραγαθίας μας, οἱ δὲ τυράννοι ἡμῶν τριμοντες καὶ ὠχροὶ δέλωσι φηγεῖσ' ἀπὸ τῆς ἀπορίας μας.

Οἱ φωτισμένοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐπισκοποῦνται εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἰδίας εὐδαιμονίας, καὶ κλίμην εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς τῶν Προπατόρων μας εἰργασίας, ἐπιθυμοῦσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡμεῖς φησόμενοι ὅτι τῆς προπονητικῆς ἀρετῆς καὶ τῆς παρρησίας αἰῶνος, εἰμεθα Εὐέλπεις, νᾶ ἐπιτύχομεν τὴν ὑπερά-

σπιαν αὐτῶν καὶ βοήθειαν, πολλοὶ ἐκ τῶν φιλελευθέρων δέλωσι ἔλθῃ, διὰ τὰ συναγωνισθῶσι μὲ ἡμᾶς. Κινηθῆτε, ὦ φίλοι, καὶ θέλει ἰδῆ μίαν Κρατῆσαν δύναμιν νᾶ ἐπηρεασθῆ τὰ δίκαιά μας! θέλει ἰδῆ καὶ ἐκ τῶν τῶν ἠχρῶν μας πολλοὶ, οἱ

τινες περιμενόμενοι ἐπὶ τὴν δικαίαν μας αἰτίαν, νᾶ ἐρήψωσι τὰ Νῆα πρὸς τὸν ἠχρῶν καὶ νᾶ ἐνωθῶσι μὲ ἡμᾶς ἄς

πρόσποιώμεθα μὲ εὐλαβίαν φρόνημα, ἡ Πατρις θέλει τὰς ἐπιπολέσῃ! Ποῖος λοιπὸν ἐπιτύχῃ τὰς ἀνδραγαθίας Βρυχίω-

νας; ὁ ἀνατρός ἠχρῶν μας εἶναι ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος. Οἱ στρατηγοὶ μας ἠμπεροῦσι καὶ ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς γέμωσι ἐνθουσια-

μᾶ! ἐνωθῆτε λοιπὸν, ὦ Ἄνδρες καὶ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες! ἄς ὑψηρασιδῶσι ἐλάγχις ἰδνικαί, ἄς ἐμφανισθῶσι Πατριωτι-

καὶ λεγόντες, καὶ θέλει ἰδῆ τὰς παλαιὰς δάμους Κολοσσούς τὰ δεσποταίαι νᾶ πείσωσι ἐξ ἰδίων, ἀπέναντι τῶν θρημβυτι-

κῶν μας Σκλαβῶν! Εἰς τὴν φωτῆ τῆς Σάλπιγγός μας ὅλα τὰ παράλια τῶ Ἰωνίᾳ καὶ Λιγύᾳ πελάγους θέλει ἀντιχῶσ' τὰ

Ἑλλητικὰ πλοία, τὰ ὑποῖα ἐκ τῶν εἰρηθῆς ἤθεσαν νᾶ ἠμπεροῦνται, καὶ νᾶ κληρωθῶσι, θέλει ἀπείρη εἰς ὅλας τὰς λιμένας

νᾶ ἐπάρησι μὲ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχισαν, τὴν φρίκην καὶ τὸν θάνατον

Ἡ οἰα Ἑλληνικὴ ψυχὴ θέλει ἀδιαφορήσῃ εἰς τὴν πρόσλησιν τῆς Πατρίδος; Εἰς τὴν Ῥώμην ἔνας τὸ Καίσαρος φίλος αἰῶν

τὴν ἀικτομένην χλαμίδα τὴν τυράννου ἔγειρε τὸν λαόν. Τὶ θέλει ἀμὴν Σίς ὁ Ἕλληνας, πρὸς τὰς ὀπίους ἡ Πατρις γυμ-

νη δυνάμει μὲν τὰς πληγὰς της, καὶ μὲ διακωμωμένη φωνῆ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν τέκνων της. Ἡ θεία πρόνοια

ὦ φίλοι Σκλαβιῶται, εἰς πλεονεξία πλεον τὰς δεσποτίας μας ἠδύκησιν ἔτω τὰ πράγματα, ἄς μὲ μικρὸν κόπον δι-

λωμεν ὑποκλίσῃ μὲ τὴν ἐλευθερίαν πάσαν εὐδαιμονίαν. Ἄν λοιπὸν ἀπο ἀμύρομενον ἀβελτηρίαν ἀδιαφορήσωμεν, ὁ τυράν-

νος γενόμενος ἀγριώτερος, θέλει πολλαπλασιάσῃ τὰ δεινά μας, καὶ θέλομεν καταντίσῃ διὰ πάντας τὸ δεσποτικὸν πάντων τῶν ἡ-

μῶν.

Στρέψατε τὰς ὀφθαλμούς της, ὦ Σκλαβιῶται! καὶ ἴδωτε τὴν ἐλευθερίαν μας κατὰσιν! ἴδωτε ἰδὼ τὰς Νῆους καταπατημέ-

ναι ἐπὶ τὰ ὄπλα καὶ ἀρπάζομενοι, διὰ τῶν ἀνασθεσίαν τῆς ἀνασθῆς φιληθείας τῶν βαρβάρων τυράνων μας! τὰς οἰκίας μας

σοφιστικῶς, τὰς ἀγρὰς μας λεηλατησέντες καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθῆ ἀνδραγαθία!

Εἶναι πικρὸς νᾶ ἀποτιμῶμεν τὸν ἀφορῆτον τούτου Νύκτος, νᾶ ἐλεπτερώσωμεν τὴν Πατρίδα, νᾶ ἠρημισώμεν ἀπὸ τὰ

ὄρη τὴν ἡμετέραν, διὰ τὰ ἐφάσωμεν τὸ σημεῖον, δὲ οὐ πάντοτε νικῶμεν: λέγω τὸν Σταυρὸν, καὶ ἔτω νᾶ ἐδικησώμεν

τὴν Πατρίδα, καὶ τὴν Ὀρθόδοξον ἡμῶν Πίστιν ἀπὸ τῶν ἀσθεθῶν τῶν ἀσθεθῶν Κυτωφρόνων.

Μεταῦ τῶν ἐννεύτερος εἶναι, ὅς τις ἀνδραγαθίας ἐπηρεασθῆ τὰ δίκαια τῆς Πατρίδος, καὶ ὠφελιμώτερος τὴν δου-

λείσῃ. Τὸ ἴσον ἀναθροισμοῦν θέλει ἐκλήθῃ τοῖς ἀμφοτέροις σου, καὶ εἰ τὴν ὑψιστον ταύτην Βουλὴν θέλομεν ὑ-

ποῖαι ὅλοι μας αἱ πράξεις.

Ἄς κινηθῶμεν λοιπὸν μὲ ἐνωθῶν φρόνημα, ὅτι πλοῦσιοι ἄς κατιβύλωσι μέρος τῆς ἰδίας περιουσίας, οἱ ἱεροὶ ποιμένες ἄς

ἐμφυτώσωσι τὸν λαόν μὲ τὸ θεῶν τῶν παιδείων, καὶ οἱ πεποιθῆτες ἄς συμβουλεύωσι τὴν ἀφελίαν. Οἱ δὲ ἐν ξένοις αὐλαῖς

επιποροῦντες κρατικῶν καὶ πολιτικῶν ὁμογενεῖς, ἀποδίδοντες τὰς εὐχαρίας εἰς τὴν ἐκείνος ὑποψυγὴν δύναμιν, ἄς ὀρη-

σῶσι ὅλοι εἰς τὸ ἀναθροισμοῦν ἤδη μέγα καὶ λαμπρὸν κάθον, καὶ ἄς ἀναθροισθῶσι εἰς τὴν πατρίδα τὸν χωριστοῦμενον

φύρον, καὶ ὡς γενναῖοι ἄς ἐπηρεασθῶμεν ὅλη ἀμὴν ἀναθροισθῶσι, μὲ τὸ ἀκαταμάχητον ὄπλον τῆς ἀνδρείας, καὶ

ὑπόσχομαι ἐν τῶν ὀλίγων τῆς πίστεως, καὶ μετ' αὐτὴν πᾶν ἀγαθόν. Ποῖοι μισθῶται καὶ χαίρει δούλοι, τοῖμοῦν νᾶ ἀντιπα-

ρατωθῶμεν ὑπὲρ τῶν λαοῦ, πολεμῶντες ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναθροισθῶσι; Μάρτυρες οἱ Ἡρωῖκοὶ ἀγῶνες τῶν προπατόρων μας.

Μάρτυς ἡ Ἰωνία, ἡ τις πρώτη καὶ μόνη κατιβύλωσι τὰς ἀπαιτήτους ἐλάγχις ἐνὸς τυράννου.

Μὲ τὴν Ἑσπρίαν, ὦ Συμφωνίαν, μὲ τὸ πρὸς τὴν ἑνὴν Ἑλληνικὴν Σέβας, μὲ τὴν πρὸς τοὺς Νόμοις καὶ τοὺς Στρα-

τηροῖς ἰστορίας, μὲ τὴν ἐπιτομίαν καὶ τὰς ἀσθεθῶν, ἡ νίκη μας εἶναι βεβαία καὶ ἀνυπόφορος, αὐτὴ θέλει ἐπιφανῶς μὲ

θαυμάσιαι καὶ δούλους τοὺς Ἡρωῖκοὺς ἀγῶνας, αὐτὴ μὲ χαριτωμένης ἐπιφανῶς θέλει χυρῆσῃ τὰ ὄνομα τῶν ἡμῶν εἰς τὸν

οὐρανὸν τῆς ἀθανασίας, διὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐπηρεασθῶντων γενιῶν. Ἡ Πατρις θέλει ἀντιμωχῆ τὰ ἐπιπολέσῃ καὶ γενναῖα τὰς

ἐκείνα μὲ τὰ βραβεία τῆς δόξης καὶ τιμῆς τὰ δὲ ἀπειθῆ καὶ κωμῶντα εἰς τὴν ταπεινὴν τῆς πρόσλησιν θέλει ἀποκηρῆ-

σῆ ὡς νόθα καὶ Ἀσιατὰ ἀπείμωτα, καὶ θέλει περυσῶσῃ τὰ ὄνοματῶν, ὡς ἄλλων περυσῶν, ἄς τὸν ἀναθροισμοῦν

καὶ κατῶν τῶν μεταγενεῶν.

Ἄς καλέσωμεν λοιπὸν ἐν τῶν, ὦ Ἄνδρες καὶ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες, τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν κλασικὴν γῆν τῆς Ἑλλά-

δος! Ἄς συγκροτήσωμεν μάχην μεταξὺ τοῦ Μαραθῶντος, καὶ τῶν ἑπιπολέων! Ἄς πολεμῶμεν εἰς τὰς ταφῆς τῶν Πατρί-

ων μας, οἱ ὅποιοι διὰ τὰ μὲς ἀθήσωσι ἐλευθερίας ἐπιπολέσῃ, καὶ ἀπέθοντο ἐκεῖ! Τὸ αἶμα τῶν τυράνων εἶναι δικτὸν εἰς

τὴν σκίαν τῆς Ἑπιπολέων τῆς θηλαίας, καὶ τὰ Ἀθηναῖα φησισθῶσι, ὅτι καὶ κατιβύλωσαν τὴν τριάντα τυράννοι, εἰς ἐκείνας

τὰ Ἀρμόλια καὶ Ἀμφοτέροις, οἱ ὅποιοι ἀντιτίθησαν τὸν Ἡεσιστατικὸν Νύκτος, εἰς ἐκείνην τὴν Ἰσολογίαν, ὅ,τι ἀνακατέ-

θησεν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τὰς Συμφωνίας, μάλιστα εἰς ἐκείνας τὰ Μιλτιάδου, καὶ Θεμιστοκλῆος, τὸ Λεωνίδα,

καὶ τῶν τριακοσίων, οἱ τινες κατέκωπον τοσοῦτος τῆς ἀνδραγαθίας κρατῆ, τὴν βαρβάρων Παρσῶν, τῶν ὀπίους τῆς βαρ-

βαροτήτος καὶ ἀνυπόφοτος ἀπορίας. πρόκειται εἰς τῶν ἀμύρονον, μὲ πολλὰ μικρὸν κόπον νᾶ ἐμφανισθῶμεν ἐξ ἀναθροισθῶσι.

Εἰς τὰ ὄπλα λοιπὸν φίλοι ἡ Πατρις Μᾶς Προσκαλεῖ!

Ἀλέξανδρος Ἰψηλαίντης

Τὴν 24^{ην} Φεβρουαρίου 1821. Εἰς τὸ γεγνητὸν στρατόπεδον τῆ Ἰασίου.

Η περίφημη προκήρυξη του Αλ. Υψηλάντη, την οποία κυκλοφόρησε στις 24.02.1821 καλώντας το Έθνος σε απελευθερωτική επανάσταση (Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο)

Πηγή: ekklisia1821.gr